

📷 Vida Kocjan | 📄 Mitja Volčanšek/STA, Matic Štojs, Urban Cerjak, Gregor Pohleven

Stopnjevanje sporov znotraj vlade zaradi Luke Koper

Spori znotraj vladajoče koalicije, povezano z omrežji iz ozadja, se stopnjujejo. Razlog je v delitvi pogače pri graditvi drugega tira. Predsednik vlade Miro Cerar je z vsem seznanjen, vendar se ne odziva, civilno gibanje, poimenovano fronta, pa stopnjuje pritisk.

V torek popoldne je v Kopru potekal shod z naslovom Slovenija je naša država in Luka Koper je v naši državi. Organizirala ga je nedavno ustanovljena Civilna fronta Vstala Primorska – Vstani Slovenija. Sklicatelji so ob zadnjem dogajanju v zvezi s predlogom za zamenjavo nadzornikov družbe prepričani, da želi vlada prodati Luko Koper, zato jo nameravajo zaščititi. Torkov shod se je začel pred poslopjem Luke Koper, nato pa naj bi se preselil v središče mesta in se nadaljeval na Titovem trgu. V nedavno ustanovljeni civilni fronti, katere glasnik je bil zadnje dni predstavnik žerjavistov in nadzornik Luke Koper iz vrst delavcev Mladen Jovičić, so sporočili, da bodo

Miro Cerar podpira vodstvo SDH, ki predlaga zamenjave v nadzornem svetu Luke Koper. V času zbora zaposlenih pred luško upravno stavbo so v Kopru videli tudi Karla Erjavca, predsednika stranke DeSUS. Na strani vodstva Luke Koper je tudi Dejan Židan.

Prva nadzornica Luke Koper Alenka Žnidaršič Kranjc: »Trenutne aktivnosti v zvezi z luko imajo hude zametke korupcije, s čimer je seznanjen tudi Miro Cerar.«

Proti zamenjavi nadzornikov

Shod je potekal pred petkovo **skupščino Luke Koper**, na kateri naj bi na predlog Slovenskega državnega holdinga (SDH) zamenjali tri člane nadzornega sveta na čelu s prvo nadzornico Alenko Žnidaršič Kranjc. Predlog SDH za zamenjavo nadzornikov je skupaj s po mnenju dela javnosti prepočasnim in napačno zastavljenim potekom projekta graditve drugega tira Koper-Divača sprožilo ostre odzive v delu javnosti, med upravo in nadzornim svetom Luke na eni strani ter vlado in SDH na drugi pa letijo številni očitki in obtožbe. V bran vodstvu družbe so stopili tudi delavski predstavniki, ki so minuli teden organizirali tudi zbor delavcev.

Kdo sestavlja civilno fronto

S spletne strani na omrežju Facebook je razvidno, da Civilno fronto Vstala Primorska – Vstani Slovenija tvorijo: Sindikat žerjavistov, Sindikat pristaniških delavcev Luke Koper, Zbor delavcev Luke Koper, Obalna sindikalna organizacija in KS 90 s članicami, Klub upokojenih delavcev Luke Koper, Združenje protifašistov, borcev za vrednote NOB in veteranov Koper, Puntarji, delavci Vinakoper, Združenje špediterjev, Združenje pomorskih agentov. Razvidno je tudi, da je bila stran na Facebooku odprta 21. junija letos, moderator je javnosti neznan Andrej Pezdir. Med drugim so se člani zavzeli za ohranitev »tovarne Rog, ki si jo Jankovič lasti«, več pozivov je tudi zoper Borisa Popoviča, župana mestne občine Koper, »ki je nastavljal svoje ljudi v upravo luke«. Ponosni so tudi na to, da jih je podprl Tit Turnšek,

preprečili prodajo Luke Koper, tako kot so civilni aktivisti po njihovem prepričanju lani preprečili prodajo Telekoma Slovenije. »Stopili bomo skupaj in jo zaščitili. Našo posest, našo infrastrukturo, naša delovna mesta, naše prijatelje, državljane in družine, ki so gradile to luko,« so napovedali sklicatelji shoda, ki menijo, da gre za začetek vseslovenskega gibanja proti prodaji državnega premoženja. Udeležbo na shodu so že napovedali nekateri sindikati in predstavniki levega pola civilne družbe. Zaradi oddaje članka v tisk shoda nismo mogli spremljati v celoti, bomo pa o njem še poročali.

predsednik borčevske organizacije.

Tudi Semolič in Štrukelj

Podporo Luku Koper so izrazili tudi v konfederaciji sindikatov Pergam in sindikatu Glosa. V Pergamu so ob tem še opozorili na »povsem depasirano« problematiziranje domnevno previsokih stroškov dela v Luku Koper ob dejstvu, da družba uspešno posluje. Primer kar kliče po reviziji upravljanja z državnim premoženjem, so še poudarili. V Konfederaciji sindikatov Slovenije Pergam, ki jo vodi Jakob Počivavšek (nekdanje bil zaposlen na ministrstvu za delo), so ob tem zapisali, da Luka Koper ter železniška in cestna infrastruktura predstavljajo nepogrešljiv člen za delovanje slovenskega gospodarstva, zato je »nesprejemljivo, da še vedno ni jasnih, transparentnih in prepričljivih rešitev, ki bi učinkovito zagotavljale infrastrukturno podporo Luku Koper«. »Država bi morala imeti ne le interes, temveč tudi dolžnost, da pri upravljanju z državnim premoženjem upošteva ne le ozko ekonomske interese, temveč tudi širše učinke delovanja podjetij v državni lasti, kar še zlasti velja za podjetje, kot je Luka Koper s številnimi multiplikativnimi učinki za celotno slovensko gospodarstvo,« izpostavljajo v Pergamu. Vodstvo Pergama se je udeležilo tudi torkovega protestnega shoda delavcev. Podporo jim je izkazal tudi Sindikat kulture in narave Slovenije Glosa, ki ga vodi Mitja Šuštar. Tudi v tem sindikatu menijo, da je Luka Koper v državni lasti za Slovenijo nepogrešljiva, vlada Mira Cerarja pa je ob zadnjih potezah v povezavi z njo znova dokazala, da so ji partikularni politični in finančni interesi pomembnejši od koristi države in blaginje njenih delovnih ljudi. Podporo delavcem Luke Koper v njihovih pozivih za zgraditev drugega tira in umik predlogov za zamenjavo nadzornikov družbe so pred tem izrazili tudi v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), ki jo vodi Dušan Semolič, nekdanji kandidat za poslanca na listi SD, ter v Sindikatu vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (Sviz), ki ga vodi Branimir Štrukelj, med drugim predstavnik kapitala (KB1909 oziroma nekdanjega Saftija) v nadzornem svetu Mladine. Tako Sviz kot ZSSS sta pri tem opozorila na problematično upravljanje SDH.

Obtožbe Žnidaršič Kranjčeve

Alenka Žnidaršič Kranjc, predsednica nadzornega sveta Luke Koper, ki naj bi jo jutri na skupščini zamenjali, je v pogovoru za Primorske novice hudo obremenila Marka Jazbeca, predsednika uprave SDH. Dejala je, da imajo aktivnosti, ki ta čas potekajo v zvezi z Luko Koper, »hude zametke korupcije ter priprave na pranje denarja in pobiranje provizij, kar vsi vedo, Jazbec pa se poslužuje zelo grobih metod«. Povedala je še, da za zametke korupcije in drugih nepravilnosti ve tudi predsednik vlade Miro Cerar, sama pa ne ve, ali to tudi razume. »A če ne razume, to

Peter Gašperšič, minister za infrastrukturo (SMC), navaja, da želijo z Luko Koper najti optimalno rešitev za drugi tir. Številni menijo, da to ni res.

ni opravičilo,« je poudarila. Znova je tudi potrdila, da je preverila pripravljenost zavarovalnic in pokojninskih družb za investiranje v drugi tir. Pripravljenost so ji potrdile tako domače zavarovalnice kot tuji pokojninski skladi. »To, kar sem naredila jaz, bi moral narediti minister,« je še odgovorila na očitke o konfliktu interesov, ker se je pod elektronsko sporočilo, s katerim je preverjala interes, podpisala kot predsednica uprave zavarovalniškega holdinga Prva Group in ne kot prva nadzornica Luke Koper. Zanimala je tudi navedbe ministra za infrastrukturo Petra Gašperšiča, da sta po telefonu govorila le enkrat, in sicer, ko se je pozanimal, zakaj je iz uprave Luke Koper

odstopil Tine Svoljšak. »To ni res. Z Gašperšičem sva komunicirala v začetku leta 2015, štiri mesece prej, preden je odstopil Svoljšak. Gašperšič me je klical že šest mesecev po tem, ko je bil Matić imenovan, in zahteval, da ga razrešim,« je pojasnila. Komentirala je tudi predlog imenovanja Rajka Reška namesto Jürgna Sorgenfreia v nadzorni svet. »Če se bo to res končalo tako, da bomo zamenjani trije nadzorniki in bodo na naša mesta prišli katerikoli drugi trije, na svojih položajih pa bodo ostali minister Gašperšič, nadzorniki in uprava SDH, potem je konec s to državo. Če zdaj ne bo naredil nič parlament, če ne bo ukrepal predsednik vlade, potem drži, kar sem rekla: da vsi vedo, da je res, kar govorim, da se to ne dogaja samo na primeru Luke Koper, ampak vsak dan,« je še dejala Žnidaršič Kranjčeva.

Minister na tapeti

Minister Peter Gašperšič pa je v preteklih dneh zanimal kakršno koli vlogo pri menjavi nadzornikov v Luku Koper. Očitke prve nadzornice Alenke Žnidaršič Kranjc je označil za neutemeljene in jo pozval k javnemu opravičilu. Pred novinarje ni stopil, v izjavi za medije pa je izrazil obžalovanje, da je dogajanje prešlo na to raven. Vlada nima nikakršnih načrtov za privatizacijo Luke Koper, pač pa si ves čas prizadeva najti rešitev za graditev drugega tira, je zapisal. Gašperšič ob

V »reševanje« luke se je vključil tudi Kristjan Verbič, predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev, za katerega velja, da deluje predvsem po ukazu murgelskega omrežja.

tem pričakuje »ustreznejše sodelovanje« Luke Koper. Glede izjav Žnidaršič Kranjčeve pa je dejal, da bo zvezi s tem sprožil ustrezne postopke, saj je »zadeva šla predaleč«. Spomnimo še, da je prva nadzornica med drugim že pred objavljenim intervjujem dejala, da je dobila klic ministra Gašperšiča, da mora zamenjati predsednika uprave Luke Dragoljuba Matiča. Koper ministra je vložena tudi interpelacija, ki so jo vložili v Združeni levici, minister pa ocenjuje, da jo bo glede na njeno vsebino brez težav ovrgel.

Razlog drugi tir

Dragoljub Matić, ki vodi Luko Koper, je ob vsem tem na klubskem večeru Propeler kluba pristanišča Koper dejal, da družba potrebuje predvsem podporo države pri svojem normalnem razvoju, a hkrati vlada še do danes ni potrdila programa razvoja pristanišča. Drugi tir bo po modelu javno-zasebnega partnerstva stal 3,5 milijarde evrov in ga kot takega ne potrebujejo. Na način, kot je projekt zastavljen, pristanišče drugega tira ne potrebuje, je na večeru, ki je bil namenjen srečanju s poslovnimi partnerji, a je bil odprt tudi za medije, dejal Matić. »Z matematiko javno-zasebnega partnerstva, ki so jo zastavili gospodje, bo ta tir stal približno tri milijarde evrov in pol. Za ta denar ga ne potrebujemo, ne potrebujemo ga niti za milijardo in 400 milijonov evrov,« je dodal. Povedal je še, da drugega tira po sedanjí dinamiki ne bomo videli vsaj do leta 2030. Medtem pa

v Luki Koper pripravljajo ukrepe in že delujejo po drugem scenariju, kar pomeni zgodbo brez drugega tira, je še dejal. Ob tem je razkril, da je družba samo lani v državni proračun prispevala 30 milijonov evrov, potrebuje pa podporo na drugih področjih, kot so dodatni vhodi in površine ter razširitev koncesijskega območja, za kar so potrebna soglasja in dovoljenja države oziroma njenih organov. Družba v zadnjem obdobju dosega dobre poslovne rezultate. Matić je razkril, da je država v zadnjem obdobju v strategiji državnih naložb od nje pričakovala višji donos kot od preostalih podjetij v logistični panogi, kot sta Dars in Slovenske železnice, in luka ga je tudi dosegla. Ob nenehni rasti pretovora pa luko omejuje notranja logistična preobremenjenost. To so že pred časom izpostavili tudi v pogovorih z ministrstvom za infrastrukturo in SDH, »z edinim rezultatom, da se je to uporabilo kot argument proti vodstvu luke«, kot je dejal Matić. Eklatanten primer je program razvoja pristanišča za leto 2016, ki je temeljni dokument, brez katerega se marsičesa na operativni ravni ne morejo niti lotiti. Program bi moral biti potrjen že decembra ali januarja, a vlada tega še do danes ni storila, je bil kritičen Matić. Do pred enim tednom denimo niso mogli izvajati niti programa vzdrževanja javne pristaniške infrastrukture. Kot enega od razlogov za očitke SDH o nekooperativnosti je Matić navedel tudi nasprotovanje luke odpiranju koncesijske pogodbe za tretji pomol. Pritiskom, da je koncesijsko

pogodbo treba odpreti, je tako sledilo nagajanje oziroma stanje, ko se nobena aktivnost, vezana na zaledje tretjega pomola, kjer so površine, ki bi jim omogočile rast oz. optimizacijo poslovanja, ne premakne z mrtve točke.

Na tnalu tudi Dragonja

Dogajalo se je tudi pri Metodu Dragonji, državnem sekretarju na ministrstvu za finance in nekdanjem ministru za gospodarstvo, sicer pa članu stranke, ki jo vodi Alenka Bratušek. Dragonja je na seji komisije za nadzor javnih financ navajal napačne podatke o donosu na kapital v Luki Koper. Navajal je podatke o donosu na kapital iz obdobja med letoma 2011 in 2013, ko je bil ta 2,5 odstotka, a se je do letošnjega prvega četrtletja zvišal na 15,4 odstotka. Po razkritju se je Dragonja opravičil. Vse izjave pa so po njegovih besedah sledile cilju izboljšanja upravljanja z državnim premoženjem in k temu, da se Luka Koper naprej uspešno in dinamično razvija, hkrati pa več prispeva državi. Še vedno je prepričan, da bi morala Luka Koper svoj dividendni donos podvojiti. »S tako izraženim pričakovanjem sem očitno prestopil polje nedotakljivosti podjetja. Vodstvo Luke Koper si še vedno predstavlja, da si cilje lahko postavlja družba sama in da zanje določbe strategije upravljanja podjetij v državni lasti ne veljajo,« je komentiral Dragonja. V javnosti je po njegovih besedah v celoti prezrto opozorilo, da Luka Koper »že daljše obdobje sistematično krši koncesijsko pogodbo z državo ter nepregledno in neustrezno izkazuje vlaganja v javno infrastrukturo ter vrednost teh vlaganj«. Zato je Računskemu sodišču RS javno predlagal, da izvede revizijo upravljanja javne infrastrukture v Luki Koper in izvajanja koncesijske pogodbe. Delničarjem podjetja je ob tem predlagal, da na jutrišnji skupščini postavijo vprašanja, povezana s stroškovno učinkovitostjo družbe. Inšpektoratu za delo in finančni upravi pa je predlagal, da preverita obseg zaposlovanja v Luki Koper prek t. i. espejev ter po njegovih besedah sistematično izogibanje plačevanja davkov in prispevkov.

Dezinformacija Radia Slovenija

V začetku tedna je Radio Slovenija poročal, da bo Metod Dragonja odstopil s funkcije državnega sekretarja na finančnem ministrstvu. Razlog naj bi bilo razraščanje konflikta pri nameravani zamenjavi nadzornikov Luke Koper. Novica, ki so jo hitro povzeli drugi mediji, se je nato izkazala kot neresnična.

Oster boj znotraj omrežij

Iz navedenega je razvidno, da v primeru Luke Koper poteka oster boj znotraj posameznih omrežij in koalicijskih strank o prihodnosti Luke Koper in o tem, kdo bo vodil graditev drugega železniškega tira. V koalicijskih strankah SD in DeSUS so že napovedali, da podpore ministru Gašperšiču ne zagotavljaja »vnaprej«. X

Metod Dragonja, državni sekretar na ministrstvu za finance, je navajal napačne podatke, ki mu jih je očitno nekdo podtaknil.